

Програма реалізації заходів цивільного захисту населення та території Черкаської міської територіальної громади на 2027-2030 роки

1. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована програма

Розробка та реалізація Програми здійснюється відповідно до таких нормативно-правових актів: Кодекс цивільного захисту України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 775 «Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій», постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138 «Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту», а також інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту населення і територій.

Враховуючи тривалу збройну агресію з боку Російської Федерації проти України виникла нагальна потреба щодо збільшення фінансового ресурсу для реалізації заходів з підвищення рівня цивільного захисту міста.

Згідно з Класифікатором надзвичайних ситуацій ДК 019:2010, затвердженим наказом Держспоживстандарту від 11.10.2010 N 457, залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити виникнення надзвичайних ситуацій на території України, визначають такі види надзвичайних ситуацій: техногенного, природного, соціального та воєнного характеру.

На сьогодні надзвичайні ситуації воєнного характеру можуть мати як самостійний прояв, так і стати першопричиною розвитку надзвичайних ситуацій іншого характеру.

Актуальність проблеми забезпечення цивільного захисту населення і територій в разі виникнення надзвичайних ситуацій зумовлена тенденціями можливого зростання обсягів людських втрат і матеріальної шкоди, яка може бути завдана.

Протидія загрозам і викликам сьогодення полягає у захисті міста Збройними Силами України від зовнішньої агресії, впровадженні превентивних заходів державного нагляду (контролю) у сфері цивільного захисту з боку уповноважених чинним законодавством органів влади, вчасного та результативного реагування органів управління та сил цивільного захисту на надзвичайні ситуації.

Відповідно до статті 93 Кодексу цивільного захисту України фінансування заходів у сфері цивільного захисту здійснюється за рахунок коштів державного

бюджету України, місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання, інших не заборонених законодавством джерел.

Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, зменшення збитків і втрат у разі їх виникнення та ефективна ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій є одним із головних пріоритетів.

Для забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту в Україні діє єдина державна система цивільного захисту. Рішенням виконавчого комітету Черкаської міської ради від 18.03.2025 № 261 «Про Черкаську міську ланку територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Черкаської області» утворено Черкаську міську ланку територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Черкаської області.

Місту Черкаси притаманний ряд небезпечних чинників техногенного та природного характеру, які здатні створити серйозну загрозу життю та здоров'ю населенню, призвести до значних матеріальних збитків і втрат, що обумовлює необхідність вжиття відповідних заходів, спрямованих на захист населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також їх фінансове та матеріальне забезпечення.

Стан техногенного навантаження міста ускладнюється у зв'язку з наявністю на його території 36 об'єктів підвищеної небезпеки, з яких 4 – хімічно небезпечні.

Головні причини виникнення або загрози виникнення НС – наявність у місті великої кількості аміаку на об'єктах підвищеної небезпеки, а також те, що через дві залізничні станції міста проходять багато вантажів з хімічно-небезпечними речовинами.

Найбільш складна хімічна ситуація може виникнути при аварії на ПРАТ «Азот», в результаті якої найбільша глибина розповсюдження зараженої хмари може досягати 20 км.

Можливі причини виникнення НС:

- значний моральний і фізичний знос основних виробничих фондів підприємств;
- низька відповідальність посадових осіб, зниження рівня виробничої та технологічної дисципліни;
- недостатність контролю за станом ОПН, ненадійність системи контролю за небезпечними або шкідливими факторами;
- недостатня увага керівників відповідних органів державного управління щодо проведення комплексу заходів направлених на попередження надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру;
- низький рівень застосування прогресивних ресурсозберігаючих і екологічнобезпечних технологій;
- відсутність сучасних систем управління небезпечними процесами;
- несправності газових приладів та обладнання;
- неправильна експлуатація газових приладів мешканцями будинку;
- експлуатація газових балонів без дозволу відповідних організацій.

Головними причинами виникнення або загрози виникнення НС природного характеру можуть бути сильні зливи у літній період та дуже сильні

снігопади, що може привести до припинення руху транспортних засобів на території міста.

Забезпечення пожежної та техногенної безпеки є невід'ємною частиною діяльності органів місцевого самоврядування щодо охорони життя та здоров'я людей, національного багатства і навколишнього природного середовища.

До основних повноважень органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту у відповідності до Кодексу цивільного захисту належать:

- забезпечення цивільного захисту на відповідній території;
- розроблення та забезпечення реалізації місцевих програм, спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення пожежної та техногенної безпеки;
- організація виконання вимог законодавства щодо створення, використання, утримання та реконструкції фонду захисних споруд цивільного захисту, організація проведення їх технічної інвентаризації;
- забезпечення оповіщення та інформування населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій;
- створення і використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Одними із основних проблемами в місті Черкаси у сфері цивільного захисту є:

- неналежний протипожежний стан у закладах освіти;
- відсутність спеціальних автомобілів для витягування великогабаритного та великовагового транспорту у зимовий період;
- відсутність в достатній кількості спеціальних автомобілів для підвозу питної води населенню на комунальних підприємствах;
- відсутність місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення, через яку здійснюється оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації;
- недостатній відсоток закладеного матеріального резерву для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та відсутній місця його зберігання.

За 2025 рік пожежно-рятувальні підрозділи 2 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Черкаській області здійснили 1511 виїздів на повідомлення по лінії «101», з них на гасіння пожеж підрозділами загону було здійснено 445 виїздів, на ліквідацію дорожньо-транспортних пригод в м. Черкаси підрозділи залучались 74 рази, для надання допомоги населенню та взаємодією з іншими службами міста – 223 виїзди, на спрацювання систем АПС – 87 виїздів.

В середньому за сигналом "тривога" підрозділи 2 ДПРЗ виїжджали 4 рази щодоби. Середній час прибуття підрозділів до місця виклику склав 15,04 хвилини, локалізації пожежі з моменту прибуття – 21,4 хвилини, ліквідації пожежі – 27,57 хвилини.

За звітний період за допомогою ланок ГДЗС ліквідовано 58 пожеж, було врятовано 11 осіб, загинуло 2 особи.

На сьогодні в місті Черкаси на обліку знаходиться 1593 пожежних гідранта, з яких 1189 вуличних та 404 об'єктових, 49 пожежних водоймищ та 2 водонапірні вежі. Протягом квітня-травня поточного року пожежно-рятувальними підрозділами м. Черкаси проведено перевірку джерел зовнішнього протипожежного водопостачання зовнішнім оглядом та з пуском води. В ході

перевірки було виявлено, що 160 гідрантів потребують проведення часткових ремонтних робіт, з них: 85 вуличних пожежних гідрантів, взагалі не можливо використати, 44 покажчики розташування місця гідрантів потребують достовірного встановлення або оновлення.

Станом на 26.06.2026 року в м. Черкаси проведено періодичний облік та перевірку джерел зовнішнього протипожежного водопостачання з пуском води. Відповідні матеріали та проблемні питання по п/п водопостачанню винесені на засіданні комісії з питань ТЕБ та НС м. Черкас.

2. Мета програми

Мета Програми - забезпечення захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій, які згідно з класифікацією поділяються за характером на техногенні, природні, воєнні та соціально-політичні, а за рівнем - на загальнодержавні, регіональні, місцеві та об'єктові.

Захист населення і територій є системою заходів, які реалізуються органами місцевого самоврядування, підпорядкованими їм силами та засобами підприємств, установ, організацій, що забезпечують виконання організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів у сфері запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Попередження виникнення надзвичайних ситуацій та подій, навчання громадян основам безпечної життєдіяльності, діям в екстремальних ситуаціях, виховання у населення свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих, запобігання загибелі людей.

Забезпечення швидкого та ефективного інформування населення, керівництва та відповідальних осіб про надзвичайні ситуації, такі як стихійні лиха, техногенні аварії, пожежі або військові загрози.

Для досягнення мети Програми відповідно до Стратегії розвитку міста Черкаси, затвердженої рішенням Черкаської міської ради від 25.11.2021 № 14-15, були визначені стратегічні цілі та сформовані, для їх досягнення, операційні цілі.

Перелік стратегічних та операційних цілей

Стратегічна ціль	Операційна ціль
Забезпечення високого рівня громадської безпеки міського середовища	Впровадження систем безпеки міста, в т.ч. раннього сповіщення про небезпеку

3. Завдання, заходи реалізації програми на 2027-2030 роки

Перелік завдань та заходів на 2027-2030 відображені у таблиці 1 та 2 до Програми.

4. Обсяги і джерела фінансування програми

Джерелом фінансування заходів, передбачених цією Програмою, можуть бути надходження загального та спеціального фондів (за рахунок бюджету розвитку та міських цільових фондів) місцевого бюджету, кошти Державного бюджету України, інших місцевих бюджетів у вигляді цільових та інших трансфертів (субвенцій, дотацій тощо).

Також, заходи Програми в межах чинного законодавства можуть фінансуватись за рахунок залучених (на умовах повернення) коштів, в тому числі кредитів, запозичень тощо.

Крім того, фінансовим ресурсом реалізації заходів по Програмі можуть бути інвестиційні ресурси – добровільні внески підприємств, установ, організацій та фізичних осіб, зокрема шляхом створення відповідних цільових фондів, а також інші джерела, що не заборонені нормами діючих нормативно-правових актів.

Фінансування Програми проводиться в межах асигнувань, затверджених рішенням про бюджет Черкаської міської територіальної громади на відповідний рік, по загальному та спеціальному фондах і може здійснюватись в межах діючого бюджетного законодавства по кодах програмної класифікації видатків та кредитування міського бюджету.

Відповідальним виконавцем заходів Програми визначити управління цивільного захисту Черкаської міської ради, виконавцями заходів Програми є інші структурні підрозділи Черкаської міської ради, установи, комунальні підприємства, відповідно до встановлених повноважень. Виконання заходів Програми здійснюється по головним розпорядникам коштів в межах бюджетних призначень встановлених рішенням міської ради про бюджет Черкаської міської територіальної громади на відповідний рік.

5. Контроль за ходом виконання Програми.

Координація діяльності та систематичний контроль за виконанням передбачених Програмою заходів покладається на відповідального виконавця.

Відповідальні виконавці Програми в процесі виконання Програми забезпечують контроль за реалізацією завдань і заходів, цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідної Програми у межах визначених бюджетних призначень.

Оцінка ефективності Програми здійснюється на підставі аналізу результативних показників, а також інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах та звітах про виконання паспортів Програми.

Результати оцінки ефективності програми, у тому числі висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проекту бюджету на плановий бюджетний період та до прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації заходів Програми.

6. Очікуваний кінцевий результат виконання програми

В результаті виконання заходів Програми передбачається:

- підвищення готовності органів управління і сил цивільного захисту до реагування на загрози та виникнення надзвичайних ситуацій, ліквідації їх наслідків;
- поповнення матеріального резерву місцевого рівня для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків;
- впровадження місцевої автоматизованої системи централізованого оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне та достовірне інформування про фактичну обстановку і вжиті заходи;
- пом'якшення можливих наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення;
- захист населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- здійснення пропаганди знань щодо дій населення в умовах надзвичайних ситуацій та подій.

Начальник управління цивільного захисту

Юрій ПАНЧЕНКО